

עפ"ת 56303/01/15 - מדינת ישראל נגד זוהר עובד

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

08 מרץ 2015

עפ"ת 56303-01-15 מדינת ישראל נ' עובד

בפני ד"ר אברהם אברהם, נשיא (בפועל)
מערערים מדינת ישראל
נגד
משיבים זוהר עובד

ערעור על גזר דינו של בית המשפט לתעבורה בצפת (כב' השופט ב' קנדלפת) בת"ד 1794-09-13

פסק דין

1. ביום 9.8.2012 נהג המשיב במכוניתו מטבריה לכיוון צמח. בהגיעו לעקומה כלשהי בכביש סטה המשיב "מסיבה לא ברורה" לנתיב הנגדי והתנגש ברכב שבא מולו. כתוצאה מן התאונה ניזוקו שני כלי הרכב, ונפגעו בגופם המשיב, נהג המכונית האחרת ואחד מנוסעיה. פגיעתו של המשיב היתה הקשה מבין השלושה. הוא אושפז משך שבוע ימים במחלקה לטיפול נמרץ.

2. בעקבות התאונה הועמד המשיב לדין, וכתב האישום ייחס לו עבירות של **התנהגות הגורמת נזק** (תקנה 21(ב)(2) לתקנות התעבורה, התשכ"א-1961 וסעיף 68 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א-1961), **נהיגה ברשלנות** (סעיפים 62(2) ו-38(3) לפקודה הנ"ל), ו**סטייה מנתיב נסיעה** (תקנה 40(א) לתקנות וסעיף 68 לפקודה הנ"ל).

3. תחילה כפר המשיב באשמה וטען, כי הסטייה לנתיב הנגדי נבעה מנפילה פתאומית ברמת הסוכר בדמו. נוכח טענה זו, ולאחר שנשמעה עדותו של הנהג במכונית האחרת, ממנה עלה כי פגיעתו הגופנית היתה קלה, המליץ בית המשפט בפני בעלי הדין לשאת ולתת בניסיון להגיע להסדר טיעון. כיוון שכך הועיד בית המשפט קמא ישיבת תזכורת, ושב ודחה אותה מספר פעמים על מנת ליתן בידי בעלי הדין למצות את האפשרות להגיע להסדר. אלא שבישיבה שנתקיימה בחלוף כשמונה חדשים הודיעו בעלי הדין, כי לא הגיעו להסכמה. הסניגור הודיע בפתחה של אותה ישיבה, כי המשיב מבקש "לסיים את התיק", ולכן הודה באשר יוחס לו. על יסוד הודאה זו הורשע המשיב. ב"כ המערערת ביקשה לקבוע ישיבה נדחית לשמיעת הטיעון לעונש, כיוון שהישיבה קבועה היתה לתזכורת בלבד, ולכן לא הכינה עצמה להשמעת טיעוניה. בית המשפט דחה בקשתה זו, ובעלי הדין נתבקשו לטעון את טענותיהם על אתר, וכך אכן ארע.

4. במסגרת טיעוניה לעונש עמדה ב"כ המערערת על חומרת התאונה, בה נפגעו שלושה בני אדם ונגרם נזק לרכוש. טעמים אלה מוליכים, לשיטתה, לקביעתו של מתחם ענישה הולם בין שלוש לחמש שנות פסילה. היא ביקשה

להשית על המשיב פסילה לתקופה שלא תפחת משלוש שנים, כמו גם מאסר בפועל ומאסר על תנאי וקנס.

5. הסניגור הפנה, בתורו, לעדותו של הנהג במכונית האחרת, ממנה עלה כי פגיעותיו היו קלות. הוא טען, כי התאונה ארעה כשהמשיב נוסע במהירות נמוכה. את הסטייה לנתיב הנגדי הוא הסביר בנפילת רמת הסוכר בדמו של המשיב. הסניגור ביקש להתחשב גם בהודאת מרשו ובנטילת האחריות לתאונה, ובפגיעתו הגופנית הקשה כתוצאה מן התאונה, כמו גם בעברו התעבורתי. הסניגור טען עוד, כי סירובה של ב"כ המערערת להגיע להסדר נובע מן העובדה, כי המשיב היה בשעתו ראש העיר טבריה.

6. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם התחשב בית המשפט קמא בפגיעתו הגופנית הקשה של המשיב כתוצאה מן התאונה. הוא הוסיף עוד וציין, כי חרף החומרה אותה הוא רואה בעבירות הגורמות לתאונות דרכים, אשמו של המשיב בגרימת התאונה הינו קל, והתאונה נגרמה "ככל הנראה על רקע שינוי פתאומי ובלתי צפוי במצבו הבריאותי" (של המשיב). לכך ראה השופט קמא השלכה על קביעת מתחם הענישה ההולם ועל קביעת העונש (בתוך המתחם).

בהתחשב בכל אלה, משמע בדרגת הרשלנות הנמוכה, ובמחיר הגופני אותו שילם המשיב, קבע השופט קמא הנכבד את מתחם העונש ההולם בין פסילה שכולה על תנאי לבין עשרה חדשי פסילה בפועל.

7. בבואו לגזור את עונשו של המשיב בתוך המתחם הביא השופט קמא בחשבון שיקוליו את הודאתו של המשיב וקבלת האחריות על התאונה, את העובדה כי המשיב נוהג כארבעים שנה כמעט ללא הרשעות, את חלוף הזמן מאז התאונה ועד לגזירת הדין, ואת השיהוי בהגשת כתב האישום. בערבו של יום גזר השופט קמא הנכבד על המשיב חודשיים פסילה בפועל, בניכוי הפסילה המינהלית בת החודשיים, חודשיים פסילה על תנאי לשלוש שנים, וקנס בשיעור של 1,000 ₪.

8. המערערת לא השלימה עם העונש שגזר בית המשפט קמא, עונש שלטעמה חורג לקולה מן הצריך לפי נסיבות העניין, ומכאן ערעורה שלפניו, ובו היא שוטחת, תחילה, את טרזונייה על כי השופט קמא עמד על שמיעת הטיעון לעונש על אתר, אף שהשיבה הועדה כשיבת תזכורת. כיוון שכך, נפגעה זכות הטיעון שלה, כך המערערת. לכך היא מוסיפה, כי השופט קמא לא יכול היה להסתמך על טענת הסניגור, לפיה הסטייה מן הנתיב ארעה בשל נפילה ברמת הסוכר בדמו של המשיב, כיוון שעובדה זו לא הוכחה. לכל אלה מוסיפה המערערת, כי בקביעת מתחם העונש ההולם היה על השופט קמא להתחשב בענישת המינימום הקבועה לעבירה בה עסקין (שלושה חדשי פסילה). לשיטתה, הגבול התחתון של המתחם לא יכול שיהא נמוך מענישת המינימום (כפי שעשה השופט קמא), אלא במקרים יוצאי דופן שעל השופט להסבירם. הסבר שכזה לא ניתן, והנסיבות בהן עסקין אינם מצדיקות את החריגה מן הכלל, כך המערערת בערעור. לבסוף קובלת המערערת על שבית המשפט קמא הביא בחשבון, להצדקת ההקלה בעונשו של המשיב, את השיהוי שבהגשת כתב האישום. כתב אישום הוגש כשנה לאחר התאונה, ופרק זמן שכזה לא יכול שייחשב לשיהוי, בדרגה העשויה להצדיק התחשבות בו להקלה בעונש.

משום כל אלה ביקשה המערערת להחמיר בעונשו של המשיב, ולגזור עליו פסילה לתקופה ארוכה מכפי שנקבעה, כמו גם קנס בשיעור העולה על אלף השקלים שהוטלו עליו.

9. הסניגור ביקש, בתורו, לדחות את הערעור, כשהוא שב על הטענות שהעלה בפני בית המשפט קמא, ובכללן טענתו לרדיפה פוליטית, ולחששה של המערערת מן התקשורת אם תיאזר לבוא לידי הסדר עם המשיב.

דין והכרעה

10. בטרם אדרש לגופם של דברים אסיר מעל הפרק שתי טענות, האחת של המערער והאחרת של המשיב, ותחילה טענתה של המערער, שבאה בטרניה על כך שבית המשפט קמא שלא שעה לבקשתה לדחות את שמיעת הטיעון לעונש, ועמד על שמיעתו על אתר. ובכן בעיקרו של דבר נכון הוא, כי אם הועדה הישיבה לתזכורת בלבד, אין לצפות מב"כ המערער להכין עצמה למקרה שהמשיב יודה ויורשע, שאז עליה להשמיע את טענותיה לעונש, משמע באותה ישיבה. אלא שבעניין זה נתון לערכאה הדיונית שיקול דעת נרחב, ונראה בעיניי, כי השופט קמא לא שגה בהפעלתו. חשוב לראות, כי ימים אחדים לפני הדיון כבר ידעו עורכי הדין, כי המשא ומתן עלה על שרטון, ולכן סביר היה לצפות מב"כ המערער כי תכין עצמה למקרה שהמשיב יודה ויורשע בישיבה הקרובה, אף שעמדתו עד אז היתה כפירה באחריות לתאונה. מכל מקום, חשוב מכל אלה, לא יכולתי לראות, מתוך עיון בפרוטוקול הדיון, כי זכותה של המערער להשמיע את טענותיה נפגעה פגיעה של ממש, ולבד מכך שלא הצטיידה בפסיקה אודות ענישה במקרים דומים, טענה ב"כ המערער כל טענה אפשרית. פגם זה (של העדר תימוכין בפסיקה) נרפא עתה, משמע בהליך הערעור.

והטענה האחרת שאדרש לה היא זו שבאה מפיו של הסניגור, שהן בהליך דלמטה והן בהליך הערעור טען לרדיפתו הפוליטית של המשיב, ולחששה של המערער מן התקשורת, ומכאן הימנעותה מהגעה להסדר טיעון, וזהו גם המניע להגשתו של הערעור לשיטתו. ובכן טענה זו טוב היה לה שלא תיטען. היא אוצרת בחובה אשמה חמורה על הפעלה שגויה של שיקול הדעת על ידי התביעה, שלא לומר התחשבות בשיקולים זרים, בלא שיהא לה, לטענה, כל תימוכין שהם בראיה או בבדל ראיה. דין הטענה להידחות אפוא.

11. מכאן לגופו של ערעור, ותחילה אציין כי השופט קמא לא רשאי היה להניח, כי הסטיה לנתיב הנגדי נגרמה כתוצאה מן הנפילה ברמת הסוכר בדמו של המשיב. זוהי קביעה עובדתית שנטענה מפי הסניגור, אך לא בא לה כל תימוכין בראיה כלשהי. כיוון שלא נשמעו כל ראיות בהליך דלמטה, כל שעמד לפני השופט קמא היה העובדות שבכתב האישום, ועל פיהן לבדן היה עליו לגזור את הדין.

12. ראינו, כי השופט קמא קבע את מתחם הענישה ההולם מתוך הנחה כי מידת אשמו של המשיב בגרימת התאונה היתה "קלה". ובכן בטרם אנו מגיעים למידת אשמו של המשיב בנהיגתו, יש לראות את התרשלותו בנהיגה. דבריי מכוונים לכך, שכתב האישום ציין, כזכור, כי הסטיה מן הנתיב נבעה "מסיבה בלתי ברורה". כתב האישום מניח, כי עצם הסטיה מן הנתיב משמעה התרשלות של המשיב, ובכך אין אני משוכנע כלל ועיקר. הסטיה מן הנתיב לא ארעה בשל התנהגות קלוקלת **מסוימת** של המשיב בנהיגתו. הוא לא עקף עקיפה מסוכנת, לא נהג בניגוד לתמרור זה או אחר, לא שוחח בטלפון בלי דיבורית, לא נהג במהירות מופרזת, ועוד כיוצא באלה דפוסי התנהגות אסורים, המגדילים את הסיכוי לגרימתה של תאונה. הסטיה מן הנתיב ארעה מטעם שאיננו ידוע לנו, וטעמים שכאלה מצויים בשפע בעת הנהיגה. הנהג עשוי להיות טרוד בעניין זה או אחר, דעתו עשויה להיות מוסחת מאירועים שונים בתוך המכונית כגון שיחות בין נוסעי המכונית, או אירועים המתרחשים מחוץ למכונית, וכל אלה עשויים להביא לידי סטיה מן הנתיב. אמירה לפיה כל סטיה מן הנתיב, גם כזו שגרמה לתאונה עם נפגעים, מגיעה כדי התרשלות בנהיגה, הינה קביעה חמורה שאינה מתחשבת במאפייניה של הנהיגה, שמטבעה הינה אפופת הסתברות לגרימתה של תאונה.

13. מכל מקום, בענייננו הודה המערער והורשע בהתנהגות רשלנית שגרמה לתאונה, וזוהי נקודת ההנחה בגזירת דינו. עם זאת, בקביעת מתחם העונש ההולם יש להביא בחשבון השיקולים, לטובת הנאשם, את התמיהה אודות הסיבה לסטיה מן הנתיב, על ידי כך שנניח כי מידת אשמו הינה בדרגה נמוכה, כפי שהניח השופט קמא.

14. ראינו את טענתה של המערערת, לפיה לא היה רשאי השופט לקבוע את תחתיתו של מתחם העונש ההולם, בעונש הנופל מענישת המינימום הקבועה בחוק. ובכן כפי שצינה המערערת בהמשך לטענתה זו, בידי בית המשפט לקבוע עונש הנמוך מענישת המינימום כגבולו התחתון של המתחם, ובלבד שיתן לכך טעמים מיוחדים (ראו נא ע"פ 1605/13 פלוני נ' מדינת ישראל (27.08.14)). להבנתי, במקרה שלפנינו מתקיימים טעמים מיוחדים, המצדיקים חריגה לקולה מענישת המינימום הקבועה בחוק. טעמים אלה נעוצים בדרגה הנמוכה של התרשלותו של המשיב בנהיגה, ועל כך עמדתי לעיל.

15. מכאן לקביעתו של המתחם, וכאן יש לראות, כאמור, את מידת אשמו של המשיב, שלטעמי הינה נמוכה, ומנגד את הנזק שנגרם כתוצאה מן העבירה, משמע הפגיעה ברכוש ובנפש שגרמה התאונה. עם זאת יש לראות, כי הפגיעה הגופנית בנהג ובנוסע של המכונית האחרת לא היתה חמורה. הפגיעה החמורה היתה דווקא זו של המשיב, ובה ניתן להתחשב בקביעת העונש בתוך המתחם, משמע לטובת המשיב.

בהתחשב בכל אלה, כמו גם במדיניות הענישה הנוהגת, הנני סבור כי הגבול התחתון של מתחם העונש ההולם צריך שיעמוד על חודשיים פסילה בפועל. כיוון שהנני סבור, כי את עונשו של המשיב אין לגזור למעלה מגבול זה, בחרתי שלא ליתן דעתי לגבול העליון של המתחם.

16. מכאן לגזירת עונשו של המשיב, ובטרם אתן דעתי עליה אזכיר, כי השופט קמא הביא בחשבון שיקוליו, לטובת המשיב, את חלוף הזמן מאז התאונה, ובכלל זה השיהוי בהגשת כתב האישום, ועל כך מלינה המערערת בערעורה. ובכן ככל הנוגע לשיהוי בהגשת כתב האישום (שנה לאחר התאונה), נראה בעיניי, כי אף שראוי (ואפשר) היה להגיש את כתב האישום מוקדם יותר, שכן אין המדובר בעניין מן המורכבים שידענו, אין לומר על שיהוי זה כי הוא מגיע כדי דרגה, המצדיקה התחשבות בו לקולת העונש.

17. מכל מקום, בקביעת העונש בתוך מתחם הענישה ההולם יש להביא בחשבון את הודאת המשיב ואת נטילת האחריות על גרימת התאונה, על כל המשתמע מכך; את העובדה כי המשיב נהג כארבעים שנה, ומספר הרשעותיו הינו נמוך מאוד באופן יחסי לוותק בנהיגה; ואת הפגיעה הגופנית שהמשיב עצמו סבל מן התאונה (ס' 40יא(3) לחוק העונשין). בהתחשב בכל אלה סברתי, כי את עונשו של המשיב יש לקבוע בגבול התחתון ממש של המתחם, משמע חודשיים פסילה בפועל. מעונש זה יש לנכות את תקופת הפסילה המינהלית בת החודשיים.

18. ככל הנוגע לקנס, שעל שיעורו מלינה המערערת בערעורה, לא ראיתי להתערב בקביעתו של השופט קמא, ולו מכיוון שאין עניין לנו בקביעה חריגה המצדיקה התערבותה של ערכאת הערעור.

19. סוף דבר, מכל האמור הנני דוחה את הערעור.

ניתן היום, י"ז אדר תשע"ה, 08 מרץ 2015, בהעדר הצדדים.